

semena, hitrice bele in rudeče, ajde, turšice ribniške, na Krajnskem pridelanega jeruzalemskega ječmena, zgodnje leče, deteljnega semena, češpelj, ježic, vinskega kamnja, Vipavskega Verhpoljskega vina; — pri deržavnem zajemu se je družba vdeležila s posojilom 2000 fl. (Dalje sledi.)

Gospodarske skušnje.

Žveplo zoper vertne polže:

„Lani sem bral“ — piše nek vinorejec — „da se terta plesnobe obvaruje, ako se potrese z žvepljenim prahom (žvepljenim cvetom). Ko pridem v nograd in vidim na nekem kraju vse polno te požrešne živali, veržem perišče žvepljenega cveta tje, in drugi dan ni bilo nobenega polža več tam viditi. Od tistihmal potresam žveplo povsod, kjer te škodljivce zapazim, in povsod zginejo berž.“

Da sadne drevesa rodijo debelejši sad.

Časnik „Fortschritt“ priporoča v dosego tega namena sledeče: „Na eno drevó cepi dvoje plemen sadja, in sicer eno zgodnjo, eno pa pozno; uno na juterno stran, to pa na večerno.“

Nekaj od žival.

Čbele kot vremenske prerokinje.

Pridne nabiravke medú predčutijo hitro vse vremenske premembe, posebno take, ktere jim so škodljive. Tudi nazznanjajo one take premene določno in za gotovo; treba je le, da mi na te vremenske znamenja pazljivo gledamo, ter jih razumeti si prizadevamo.

Ako čbele, letaje ob toplem jasnem vremenu, nekoliko blodijo in bernijo, kakor da bi žrela najti ne mogle, sledi v 24 urah dež. Je takih tavajočih čbelic le malo, dež kmáli preneha; jih je pa veliko, deževalo bode delj časa.

Ako se čbele v panji ščipljejo in tergajo, ako nemirne okoli panjev letajo, preden da v žrelo vlezijo, nastopiti hoče mnogo mokrine. Kakor dolgo — je lih vreme tačas lepo — to čbelno blodenje terpi, tako dolgo nimamo stanovitnega vremena pričakovati, če ravno vremenik na visoko kaže.

Že nekdanji Rimljani so na čbele pazili, ter po njih se ozirali, da bi prihodnje vreme previdili. Tako pravi starorimski pisatelj Plini: „Čbele predčutijo vetrove in deževje prihodnje, tedaj tistokrat ostajajo navadno domá.“ — Slavni rimski pesnik Virgili v svojem naukoslovnem pesmotvoru „Georgikon“, to je, „kmetijstvo“ imenovanem, govori prelepó o predčutji čbel, kar se prihodnjega vremena tiče. Pravi namreč, da, ko dež se bliža, čbelice ne opuščajo svojega dvora daleko, to je, se ne oddaljujejo od čbelnjaka; tudi ne zaupajo se nebu, kader jug iztočni dohaja, temoč pod mestnem ozidjem bivajo mirne, ter poskušajo le na kratko zleteti.

Gotovo bi se več vremenskih znamenj iz čbelnega življenja in djanja nabrali dalo, ko bi čbelarji ali prijatli narave čbele svoje natanko zapazovati, pa svoje v tem obziru pridobljene skušnje oznanovati hotli. O tem opraviu bi bilo pa treba, da bi pazitelji dnevnik imeli, in da bi va-nj pridno zaznamovali: 1) kakošno je povetrijje vsaki dan; 2) kako vremenik stoji, in 3) kaj ob tej dóbi čbele počenjajo ali kako se one vedejo sploh. J. Š.

Starozgodovinski pomenki.

Cvetlica Lotos *) in njeni pomen na noriških rimskih kamnih.

Razložil Davorin Terstenjak.

Sanskritsko jezično deblo, ktero tudi jezikoslovci imenujejo indoeuropejsko ali indogerman-

*) Prirodoslovci pišejo od te cvetlice: „Cvetlica Lotos (Nymphaea Nelumbo) je neznano krasna cvetica; cvetna krona ji žari v ži-

sko, obsega pet različnih rodov, katerih dve ste v Azii, tri pa v Evropi¹⁾. Aziatiške rodovini ste indiška in medo-perziška ali ariška, europejske pa kelto-germanska, slovansko-litvanska in gerško-latinska z umbriskim in oskiškim narečjem vred²⁾.

Pred svojim razkropljenjem so vsi indo-europejski jezici med seboj bili enaki. Razcepili so se že v predzgodovinski dobi, da nam ni mogoče časa izslediti, kadaj so vse germanske narečja, ali vse slovanske, vse keltiške ali gerške in latinske en jezik bile³⁾.

Litvansko-slovanske narečja so se od aziatskega bratinskega jezika, „sanskrit“ imenovanega, pozneje ločile, kakor klasiški in kelto-germanski, vendar še pred razdeljenjem aziatiške strani našega jezičnega okrožja v medo-perziško in indiško betvo⁴⁾. Na nar veči popolnosti in prvotnemu jeziku indo-europejskih narodov nar bolj podobni je ostal indiški sin. On ima bogastvo oblik, ktereга vsi drugi njegovi mlajši brati nimajo, akoravno tudi on ni pokvarjenju ušel. Tako, na primer, gledé glasnikov stojijo, kakor visokoučeni Bopp terdi, litvansko-slovanski jezici na starejši stopnji, kakor sanskrit. Litvansko-slovanski jezici še so ohranili izvirne gerloglasnice, ktere sanskrit po neboglasnicah nadomestuje. Tudi dokazati se dá, da je litvansko-slovanski jezik dosti besed v prvotnem pomenu ohranil, ktere v sanskritu že vprenesenem nahajamo. Tako je glasnik *k* starejši kakor temu glasniku enaki sanskritski glasnik *sh*, in litvanska beseda *akmu* (kamen) je v izvirniši obliki, kakor sanskritska enaka *ashman*⁵⁾.

Bopp dá veljati in tudi Kuhn⁶⁾, da so litvansko-slovanske narečja dalje z indiškimi kakor druge europejske betve naše velike jezične rodovine v zavezi ostale. Enakih misel je visokoučeni Grimm⁷⁾.

Kakor jezikoslovci v naj popolnejšem bratu indo-europejskih jezikov — v sanskritu — iščejo razjasnjenja pomenov besednih, tako basnoslovci v bogočastji indiškega naroda razjasnjenja podob basnoslovnih. Slovanski učeni može so že davno spoznali, da čudovitna sorodnost je med indiškimi in slovanskim bogočastjem; nemški so začeli v naj novejšem času tudi v Indii iskati ključa za razrešenje temnega nemškega bogočastja. Tako je, na primer, obče-hvaljeni nemški jeziko-, starino- in zgodovinoslovec dr. Adolf Holtzmann primerjal Nibelunško pesem z indiškimi pesmotvori⁸⁾. Pa ne samo podobe nemškega bogočastja so začeli primerjati z indiškimi, temoč tudi gerške in rimske. Tako je, na primer, učeni profesor Kuhn gerškega Hermejaso z indiškim Sarameyasom primerjal, in dokazal, da med indiškim, gerškim, rimskim in nemškim bogočastjem je zavez, in da soglasje v bitji

vem, nekoliko modrélem bagoru (purpuru); cvetni prah, svitel kakor čisto zlato, rumení potoke; modro in rudeče pa mehko perje se sklada v pahalčice; iz stebelnih nitk pa se spletajo najličniše zapestnice; zvezčiki (pušeljci) posušenih nitk se rosijo z dišečim oljem, da jih dekleta nosijo v nedriji“ itd.

¹⁾ Besedo „sanskrit“ učeni jezikoslovci rabijo v treh pomenih: prvič imenujejo prvotni jezik, ktereга so indoeuropejski narodi pred razkropljenjem govorili, sanskritski; v ti razmeri se smatrajo indoeuropejski jezici za sinove, — drugič se veli sanskritski jezik tisti, v kterem so staroindiški slovstveni spomeniki pisani, — tretjič imenujejo jezik sanskritski vsak drugi, kteri je brat staroindiškega, tako, da se tudi jezik gerški, latinski, nemški, slovanski zna jezik sanskritski imenovati.

²⁾ Pott „Etymolog. Forschungen“ I. XXX.

³⁾ Bopp „Ueber die Sprache der alten Preussen“ str. 4.

⁴⁾ Bopp. I. c.

⁵⁾ Bopp. I. c. str. 7.

⁶⁾ Kuhn v bukvah „Webers indische Studien“ I. 187.

⁷⁾ J. Grimm „Gesch. d. deutsch. Sprache“ I. 171.

⁸⁾ Holtzmann v svojem delu „Untersuchungen über das Niebelungen-Lied“ posebno primerja Sigfridovo povest s povestjo indiškega junaka Karna-ta, ktera se v Mahabharati nahaja. Tudi H. Lev je to sorodnost pretresoval (glej: „Zeitschrift für deutsche Mythologie“, herausg. v. Wolf I., 2. str. 113.)